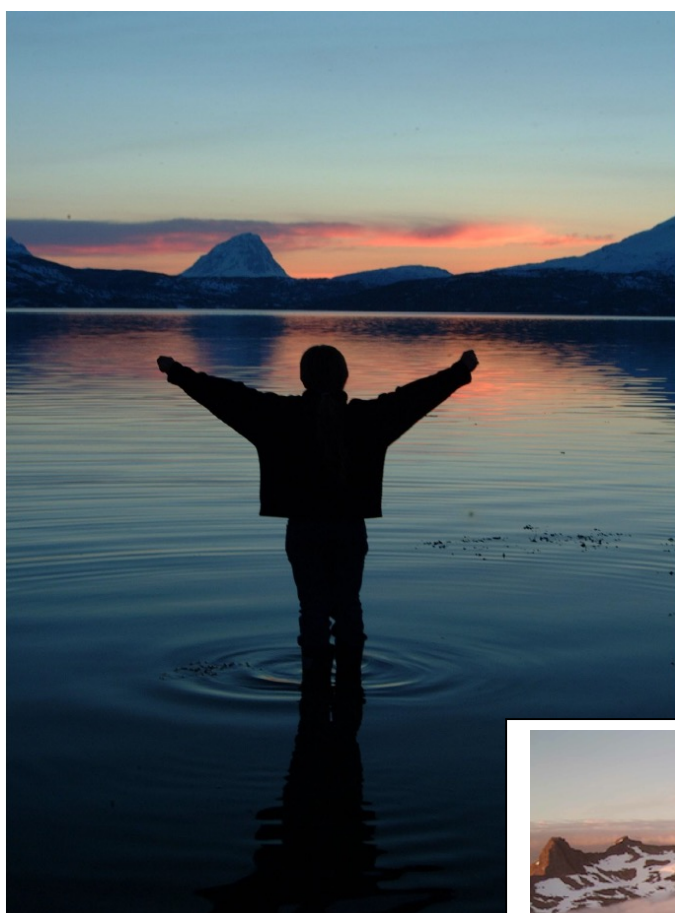

KOMMUNEPLAN FOR SALANGEN

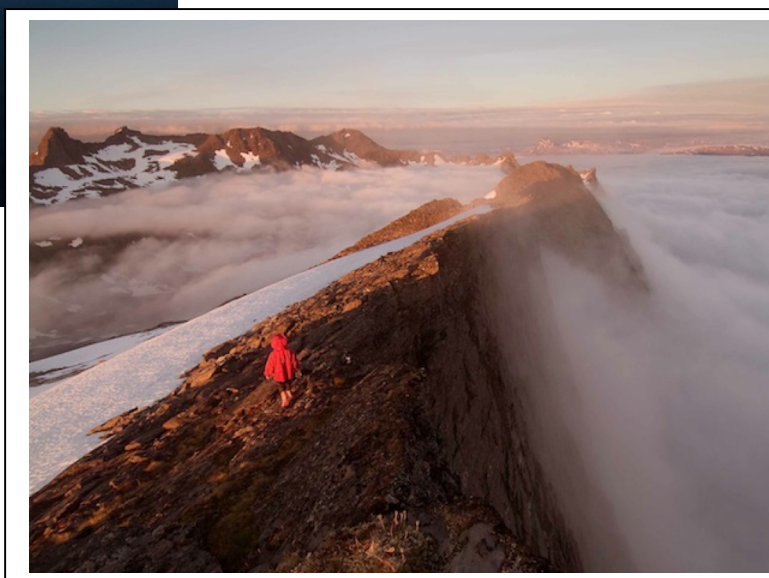
SAMFUNNSDELEN

2018 - 2030

”Vi sprenger
grenser”

”sprek, romslig og
fremtidsrettet”

Innhold

1. VISJON, VERDIER OG HOVEDMÅL.....	3
2. FORORD VED ORDFØREREN.....	4
3. BAKGRUNN.....	5
3.1 Om kommuneplanen og kommuneplanens samfunnsdel.....	5
3.2 Om kommuneplanens handlingsdel og arealdel.....	5
3.3 Rammer og premisser for planarbeidet.....	6
3.4 Prosess og medvirkning.....	6
4. DAGENS SALANGEN – HVOR ER VI NÅ	7
4.1 Befolkningsutvikling og demografi.....	7
4.2 Samferdsel og infrastruktur.....	8
4.3 Folkehelse og levekår.....	8
4.4 Verdiskaping, næringsliv og sysselsetting.....	9
<i>Sjøvegan som tettsted og regionsenter.....</i>	<i>9</i>
<i>Utvikling av naturbaserte næringer.....</i>	<i>9</i>
<i>Reiselivsrelatert virksomhet.....</i>	<i>10</i>
<i>Utvikling av Salangverket næringspark.....</i>	<i>10</i>
<i>Andre forhold.....</i>	<i>10</i>
4.5 Bosetting og boligbygging.....	11
4.6 Videre- og etterutdanning.....	11
<i>Sjøvegan videregående skole.....</i>	<i>11</i>
<i>Studiesenteret.no.....</i>	<i>11</i>
4.7 Kommunale tjenester.....	12
<i>Organisasjon.....</i>	<i>12</i>
<i>Tjenesteproduksjon.....</i>	<i>12</i>
<i>Økonomiske rammebetingelser.....</i>	<i>13</i>
<i>Interkommunalt samarbeid.....</i>	<i>13</i>
<i>Digitale løsninger.....</i>	<i>13</i>
<i>Kommunebarometret 2017.....</i>	<i>13</i>
5. MÅL OG STRATEGIER.....	14
5.1 Overordna prinsipper.....	14
5.1.1. Folkehelse som overordnet og førende prinsipp.....	14
<i>Samhandlingsreformen og behov for retningsendring.....</i>	<i>14</i>
<i>Tidlig innsats.....</i>	<i>14</i>
<i>Overordnet og førende prinsipp.....</i>	<i>14</i>
5.1.2. Attraktivitet som overordnet og førende prinsipp.....	15
<i>Samhandlingsreformen og behov for retningsendring.....</i>	<i>15</i>
5.2 Hovedtema.....	16
5.2.1. Demografiske utfordringer.....	17
5.2.2. Folkehelse og frivillig sektor.....	18
5.2.3. Barn og unge.....	19
5.2.4. Kommunen som samfunnsutvikler og tjenesteyter.....	20
5.2.5. Miljø, energi og bærekraft.....	22
5.2.6. Næringsutvikling.....	23
5.2.7. Samferdsel og infrastruktur.....	24
5.2.8. Bosetting og rekreasjon.....	25
5.2.9. Universell utforming.....	26
5.2.10. Reindrift.....	27

1. Visjon, verdier og hovedmål

VISJONEN OG SLAGORDET TIL SALANGEN ER "VI SPRENGER GRENSER"

VERDIENE VI BYGGER DETTE PÅ ER "SPREK, ROMSLIG OG FREMTIDSRETTET"

Kommuneplanen skal sette kurs og angi retning. Våre to hovedmålsettinger i planen er:

1.

**VI SKAL VÆRE EN ATTRAKTIV KOMMUNE FOR BOSETTING OG NÆRINGS LIV,
SLIK AT VI NÅR MINST 2400 INNBYGGERE I 2030.**

2.

**VI SKAL VIDEREUTVIKLE VÅR ROLLE SOM REGIONSSENTER,
OG VÆRE EN AKTIV OG KONSTRUKTIV SAMARBEIDSPARTNER FOR VÅRE
OMKRINGLIGGENDE KOMMUNER.**

2. FORORD VED ORDFØREREN

Salangen kommunes samfunnsplan skal gi en helhetlig oversikt over hvordan menneskelige ressurser og aktiviteter, geografiske ressurser, utvikling av infrastruktur og samhandling i lokalsamfunnet skal jobbes med i planperioden frem mot 2030.

Salangens kommunes visjon er "sprengre grenser", og denne gjenspeiler Salangen og salangsværingenes kvaliteter og ambisjonsnivå. Det å tenke "utenfor boksen", samarbeide på nye måter, med nye mennesker og organisasjoner og på nye områder, vil være viktig for Salangen kommune og Salangen også de neste årene. Vi ønsker vekst og utvikling, gode tjenester og engasjerte innbyggere, og det å tilrettelegge for dette er oppdraget frem mot 2030.

Befolkningsutviklingen i vår kommune de neste årene tilsier en lavere vekst enn landsgjennomsnittet, dette innebærer at aktiviteter og satsing i kommunen må rette seg mot å tilrettelegge for etablering, både med tanke på bosetting, etablering av arbeidsplasser samt stedsutviklingsarbeid som skaper ytterligere trivsel og bolyst i kommunen. Kommunens tilretteleggerfunksjon og samfunnsutviklerrolle vil bli svært sentral med tanke på å sikre en mer positiv befolkningsutvikling enn prognosene tilsier,

Samarbeid mellom kommune, næringsliv og frivillige lag og foreninger er noe av det som har skapt aktivitet, arbeidsplasser og utvikling i Salangensamfunnet gjennom mange år.

Videreutvikling av dette samarbeidet vil være viktig også frem mot 2030, i en kommune som vår er det avgjørende å sette mål som involverer og engasjerer mange med ulik bakgrunn.

Samarbeid med andre offentlige instanser har vært og vil være viktig for oss i Salangen kommune, Sjøvegan Videregående Skole er et av eksemplene på våre offentlige samarbeidspartnere som utgjør en forskjell i vårt lokalsamfunn.

Vi har et lokalt næringsliv som fortrinnsvis består av små og mellomstore bedrifter, som bygger

lokal merkevare. Med utgangspunkt i menneskelige ressurser, naturressurser, gode idéer og vilje til å satse, så er lokalt næringsliv en sterk drivkraft i vårt lokalsamfunn.

Kommunens kjerneverdier er at vi er sprek, romslig og fremtidsrettet. Verdiene skal prege oss i både holdning og handling. Det krever litt av hver enkelt av oss, men verdiene skal også bidra til at vi tør å satse, at vi er åpne for nye folk og ideer, og at vi evner å lete etter, se og investere i nye muligheter.

Omstilling og endring kommer til å utfordre oss, både som innbyggere og som kommune. Vårt lokalsamfunn og vår kommuneorganisasjon har erfaring i både omstilling og endringsarbeid, det er erfaring som vi skal og må bruke for å bygge gode lokalsamfunn, gode tjenester og legge til rette for de som vil satse og etablere seg her i Salangen.

Salangen skal fortsette å sprengre grenser frem mot 2030, gjennom å være sprek romslig og fremtidsrettet.

Jeg ønsker oss alle lykke til i arbeidet med å realisere mål og tiltak i denne samfunnsplanen, hardt arbeid er givende når vi jobber mot felles mål.

Sigrun Wiggen Prestbakmo
Ordfører

3. BAKGRUNN

3.1. Om kommuneplanen og kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplan i plan- og bygningsloven, § 11-1:
“Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel.

Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Dette vil være kommunens økonomiplan.

Om kommuneplanen sin samfunnsdel i plan- og bygningsloven, § 11-2 og 11-3:

“Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.

Kommuneplanens samfunnsdel skal legges til grunn for kommunens egen virksomhet og for statens og regionale myndigheters virksomhet i kommunen.”

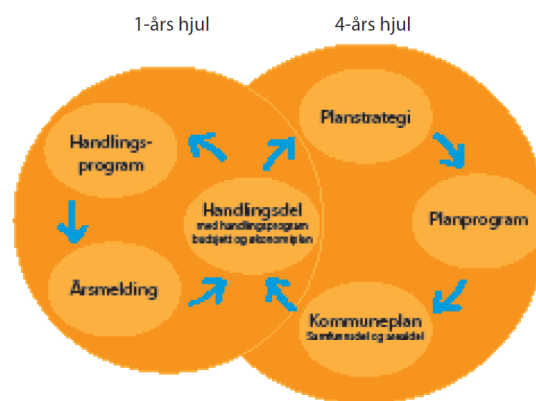
3.2. Om kommuneplanens handlingsdel og arealdel

Handlingsdelen

Om handlingsdelen i plan- og bygningslova § 11-1 og § 11-3: “Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.”
“Kommuneplanens handlingsdel gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.”

Mål og strategier i kommuneplanen sin samfunnsdel skal benyttes som grunnlag for handlingsdelen. Handlingsprogrammet inneholder årlige prioriteringer, og skal revideres hvert år sammen med budsjett og økonomiplan, se figur under. Handlingsdelen skal vise hva kommunen ønsker å gjennomføre de neste fire årene.

Kommunens budsjett- og økonomiplanarbeid må ses i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel.

Handlingsdelens rolle i kommuneplanen.

Arealdelen

Om arealdelen i plan- og bygningsloven, § 11-5:
“Kommunen skal ha en arealplan for hele kommunen (kommuneplanens arealdel) som viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk.”

Kommuneplanens samfunnsdel skal gi grunnlaget for prioriteringer i arealdelen.

3.3. Rammer og premisser for planarbeidet

I planprogrammet for areal- og samfunnsdelen er det redegjort for nasjonale, regionale og lokale føringer og forventninger til planarbeidet.

Noen viktige føringer:

- Lover og forskrifter
- Stortingsmeldinger, rikspolitiske og statlige planretningslinjer
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging
- Fylkesplan for Troms 2014–2025
- Regional planstrategi og regionale delplaner
- Kommunal planstrategi for Salangen kommune 2016–2019
- Kommunedelplaner og fagplaner
- ROS-analyse

3.4. Prosess og medvirkning

Det har vært gjennomført flere ulike medvirkningsprosjekter knyttet til kommuneplanarbeidet, med mål om å sikre bred deltaking i prosessen.

Administrasjonssjefens strategiske ledergruppe og enhetslederne har hatt samfunnsplan som tema på flere møter, med bl.a. planseminar over to dager hvor også formannskap (som planutvalg) og tillitsvalgte, deltok.

Det har vært arrangert arbeidsverksted som åpent arrangement, hvor de enkelte temaområder i planen har vært diskutert og hvor det er kommet innspill.

Videre så har det vært gjennomført møter med Eldrerådet og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, som begge har kommet med konstruktive innspill på vegne av sine interessegrupper.

Det har også vært gjennomført arbeidsverksted sammen med 10. klasse på Salangen skole, hvor elevene utviste stor interesse og kunnskap om viktige faktorer for en positiv utvikling for salangensamfunnet.

Kommunestyret har vært involvert i prosessen i flere runder, senest gjennom arbeidsverksted hvor først og fremst de overordnede føringer var tema.

På kommunens hjemmeside har det vært etablert en egen elektronisk løsning for innspill. Her er det kommet en rekke gode forslag fra enkeltpersoner som har vært til stor nytte.

Planforum Troms har vært benyttet i tidlig fase. I tillegg har planen vært diskutert/veiledet med Fylkesmannen i Troms.

Plan- og bygningslovens bestemmelser er lagt til grunn i forhold til høring/offentlig ettersyn.

Illustrasjonsfoto_veileder_medvirkning

4. Dagens Salangen - hvor er vi nå

4.1. Befolkningsutvikling og demografi

Folketallet i Salangen kommune har siden 2010 vist en forsiktig vekst, og er pr. 31.12.2016 på 2249 innbyggere. Veksten skyldes i hovedsak netto innvandring fra utlandet. Dersom en slik innflytting ikke hadde funnet sted, ville innbyggertallet i kommune vært under 2000 innbyggere i dag, da fødselsunderskudd og fraflytting viser et minus på 426 personer siden 31.12.09 til 01.01.2016. Salangen kommune er i så måte ganske typisk for mindre distriktskommuner.

Figur 2 nedenfor viser alderssammensetningen i kommunen i 2017, og prognosen for 2030 i absolutte størrelser, basert på SSBs framskrivninger. Tabellen viser en betydelig økning i aldersgruppen over 80 år i framskrivningen frem til 2030, som viser over en

dobling i forhold til 2017. Dette vil medføre et betydelig behov for økning av omsorgskapasiteten, både i forhold til sengeplasser og ansatte.

For barn i aldersgruppen 0-5 år viser prognosen en viss økning. Salangen kommune har tatt i bruk en ny storbarnehage som skal dekke hele kommunen. Denne har en kapasitet til å dekke en ev. slik økning. Prognosen viser at barn i skolepliktig alder (6 til 15 år) vil være noenlunde stabil.

Dagens skolebygg har et areal som er dimensjonert for et slikt elevtall, men planløsning viser utfordringer innenfor enkelte områder.

Aldersgruppe	Salongen			Nabokommuner samlet: Bardu, Lavangen, Gratangen, Dyrøy			Hele landet		
	2017	2030	Diff.	2017	2030	Diff.	2017	2030	Diff.
0-5 år	105	130	25	429	437	8	368210	405460	37250
6-12 år	174	185	11	670	620	-50	447603	470230	22627
13-15 år	96	82	-14	323	260	-63	184888	193360	8472
16-19 år	178	123	-55	409	387	-22	261931	269298	7367
20-44 år	598	581	-17	2633	2761	128	1785723	1952030	166307
45-66 år	666	598	-68	2433	2170	-263	1456365	1580448	124083
67-79 år	333	340	7	1242	1294	52	544616	691641	147025
80-89 år	82	180	98	447	647	200	176084	298466	122382
90 år eller eldre	17	26	9	122	125	3	45132	55199	1067
Sum innbyggere	2249	2245		8708	8701		5270552	5916132	636580
Barnehage			+25			+8			+37250
Barne- og ungd. Skole			+3			-103			+31099
Videregående skole			-55			-22			+7367
Yrkesaktive			-85			-135			+290390
Pensjonister			+114			+255			+270474

Figuren viser alderssammensetningen i kommunen, nabokommuner og på landsbasis i 2017 og prognosene for 2030, basert på SSBs midlere framskrivning.

4.2. Samferdsel og infrastruktur

Hovedveinettet i Salangen er FV 851 Brandvoll-Sjøvegan og FV 84 Fossbakken-Elvevoll (Dyrøy), som møtes i Sjøvegan sentrum og binder sammen den ytre delen av denne regionen. For store deler av disse veistrekningene er det behov for en betydelig opprustning. Fylkesveg 155 Skårvik-Haugli er en av få fylkesveger i fylket som ikke har fast dekke. Det er derfor årlig store problemer med framkommelighet på denne vegen, spesielt i vårløsningen. Det er utarbeidet opprustningsplan for kommunale veier. Denne skal revideres hvert fjerde år og er et viktig løft for det kommunale vegnettet.

Tilrettelegging av gang- og sykkelstier er en viktig del av lavterskeltilbudet i kommunen, og er viktig i forhold til folkehelse og forebygging. I perioden 2014-2015 ble strekningen Sjøvegan-Skårvik oppgradert med gang- og sykkelveg, samt veglys. Dette var et viktig tiltak for adkomst for myke trafikanter til boligfeltene i Skårvika og på Melen. Det som nå gjenstår som en kritisk strekning er Sykehjemskrysset - Laberg. Dette er en sterkt trafikkert vegstrekning i lokal sammenheng som totalt mangler sikker løsning for gående og syklende. Deler av strekningen har i tillegg en fartsgrense på 80 km/t. Tiltaket har ikke fått prioritet i Regional transportplan, men Salangen kommune ser på alternativer for å få en snarlig løsning på dette.

Kommunestyret i Salangen vedtok i sak 41/14 at det skulle legges til rette for full utbygging av fibernett i Salangen. En full dekning har et budsjett på totalt ca. 35 mill. I samme sak ble det vedtatt et låneopptak på 15. mill. som kommunal egenandel. Resterende er forutsatt finansiert av statlig tilskudd. I første omgang er det bevilget kr. 5 mill. til formålet fra Nasjonal Kommunikasjonsmyndighet. Arbeidet er planlagt igangsatt i 2017. En full bredbåndsutbygging vil være et svært viktig tiltak, både for innbyggerne i kommunen og ikke minst for næringslivet. For enkelte næringsaktører er dagens dekning en betydelig hemsko som påvirker effektivitet og konkurranseevne.

4.3. Folkehelse og levekår

Folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, eller som beskytter mot helsetrusler, og arbeid for en jevnere fordeling av faktorer som direkte eller indirekte påvirker helsen.

Folkehelseloven stiller krav om at kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller. Det skal også vurderes om det er befolkningsgrupper med spesielle utfordringer.

Salangen kommune har hatt fokus på fysisk aktivitet som et insitament for å bedre folkehelsen gjennom folkehelse- og FYSAK prosjekt, som har fungert noen år. FYSAK- og folkehelseprosjektene har fokusert på fysisk aktivitet, grønn resept og frisklivstreninger, noe vi mener har gitt positiv effekt i befolkningen. Planen har fokusert på at folkehelsen entydig er knyttet opp mot fysisk aktivitet, men det er viktig å presisere at fysisk aktivitet bare er en del av det totale folkehelsebegrepet.

Folkehelseprosjektet har ført til en betydelig økning av fysisk aktivitet blant innaktive gjennom lavterskel aktiviteter. Det er blitt merket og tilrettelagt flere kilometer med turstier og etablert en uformell konkurranse med 30-trimmen i Salangen og omkringliggende kommuner. Dette prosjektet har vært med å øke den fysiske aktiviteten blant tidligere innaktive, og salget av klippekort har økt betraktelig de siste årene.

Arbeid pågår med tilrettelegging av sykkelstier langs eksisterende veier og skogsbilveier, og likeså tilrettelegging av krigsminneløyper som også gir muligheter til historiske vandringer langs tilrettelagte veier og stier.

En annen viktig faktor for trivsel og bolyst i kommunen er muligheten for å utøve friluftsliv, jakt og fiske. I dette ligger også muligheten for å skaffe seg en fritidsbolig/hytte. Det er etablert en del hytteområder langs sjøen, både på nordsiden og sørsiden av fjorden.

Disse tomtene har vært spesielt attraktive for folk utenbygds fra, og da særlig fra Bardu.

For innbyggere i Salangen synes det å være størst interesse for fjellhytte. Tilgang på tomter er svært begrenset. Planlegging av nye hytteområder/ fradeling av enkelttomter har møtt betydelig utfordring ved at dette kommer i konflikt med reindrift. Salangen kommune berøres av to reinbeitedistrikt, Hjertind nord for Sagfjorden og Salangselva og Gielas sør for Sagfjorden og Salangselva. I praksis er det meste av kommunens utmarksareal berørt og begrenset av reinbeiterettigheter. For en del år tilbake ble det vedtatt to reguleringsplaner for fritidsbebyggelse ved Steinvatnet og ved Froskevatnet etter innsigelse fra reindriften, med etterfølgende mekling og avgjørelse på departementsnivå.

Problemstillingen genererer mye arbeid innenfor byggesaksavdelingen og bidrar også til et konfliktnivå mellom lokale interessenter og reindriftsnæringa som er svært uheldig. Gjennom kommuneplan bør man søke å løse opp i dette og skape forutsigbare rammer for alle parter.

4.4 Verdiskaping, næringsliv og sysselsetting

Strategisk næringsplan er nå revidert. Arbeidet er organisert og gjennomført i regi av Astafjord Utvikling AS. Man holder fast ved de eksisterende satsningsområdene som er uttalt siden 2002. Det er som følgende:

- *Naturbasert næring*
- *Salangsverket næringspark*
- *Sentrumsutvikling*
- *Reiseliv*
- *Kunnskapsbaserte næringer*

Salangen kommune og Astafjord utvikling AS har inngått en samarbeidsavtale hvor sistnevnte ivaretar 1.linjekontakt mot etablerere på vegne av kommunen, samt gir råd i forbindelse med søknader til næringsfondet. Ordfører saksbehandler søknader til næringsfondet. Vinteren 2016 ble det opprettet et nytt næringsutvalg. Utvalget er politisk sammensatt, og har egne møtedager adskilt fra formannskapsmøtene.

Sjøvegan som tettsted og regionsenter

Sjøvegan har i løpet av de siste årene utviklet seg til å bli et handelssentrum som med omsetning pr. innbygger ligger helt i fylkestoppen, dersom man ser bort fra byene. En viktig årsak er at man dekker et

bredt spekter innenfor varehandel, hvor apotek, vinmonopol og Felleskjøpet er tilbud som skiller Sjøvegan fra de fleste nabokommunene.

Et viktig tiltak som også har bidratt til å etablere Sjøvegan som et lokalt handelssentrum, er Millionfisken. Festivalen har etablert seg som et viktig arrangement, både som markedsføring av Salangen på nasjonalt nivå, som inntektskilde for næringslivet og ikke minst som treffsted for folk i området og utflytta salangsværinger. Festivalen feiret i 2016 ti-års jubileum, hvor foreløpig oversikt viser rekordbesøk og overskudd. Festivalen drives på frivillig basis og er avhengig av ildsjeler og enkeltpersoners vilje til å stille opp.

For å sikre en langsiktig styrt utvikling av Sjøvegan, både innenfor arealbruk, bokvalitet og tjenestetilbud, er det behov for å utarbeide og vedta en samlet sentrumsplan. Det ble påbegynt et arbeid med å få revidert reguleringsplan for deler av sentrum og Strandveien, men man ser at dersom man først skal dra i gang denne prosessen så bør den favne så vidt at den tar med seg hele Sjøvegan sentrum og alle relevante forhold rundt dette. Man tenker derfor å starte et arbeid knytte til stedsutvikling Sjøvegan. Stedsutvikling består av prosesser og tiltak som påvirker attraktiviteten og veksten til et sted. Det dreier seg om sentrumsopprusting, etablering av møteplasser, fysisk utforming av offentlige rom, oppmerking av turstier, festivaler og kulturelle hendelser og tilrettelegging for næringsetablering. Et slikt arbeid vil være så ressurskrevende at dette trekkes ut av arbeidet med kommuneplanene og kjøres som kommunedelplan Sjøvegan.

Under revisjon av Regional plan for handel og service i Troms 2015-2024 er Sjøvegan videreført som regionsenter.

Utvikling av naturbaserte næringer

Innenfor oppdrettsnæringen så har man også sett en svært positiv utvikling de senere årene hvor den lokale (og lokaleide) aktøren, Salaks AS, pr. i dag sysselsetter ca. 80 personer. I 2017 vil nytt smoltanlegg være i drift på Salangsverket. Dette vil isolert skape 12-14 nye arbeidsplasser. I tillegg vil Salaks kunne øke sin produksjon totalt sett ganske betydelig, som igjen vil generere ytterligere aktivitet og sysselsetting. Selskapet er også blitt en motor i lokalsamfunnet, som i tillegg til å videreutvikle selskapet innenfor egen næring, også har involvert seg i andre virksomheter som igjen har gitt positive ringvirkninger for

lokalsamfunnet. Eks. bygging av molo på Sjøvegan og gått tungt inn på eiersida i Garsnes utvikling AS (reiselivsanlegg).

Salangen kommune har deltatt i utarbeidelse av kystplan for Sør-Troms. Denne ble vedtatt av kommunestyret høsten 2015. Planen er et viktig styringsverktøy for videreutvikling av havbruksnæringen og øvrig utnyttelse av sjøarealet.

For jordbruket har det de siste årene vært en betydelig reduksjon i antall aktive bruk. Antall produsenter som har melkeku gikk ned fra 14 til 7 fra 2006 til 2015 (nedgang på 53 % i antall melkekyr.). Antall produsenter som har vinterføra sau gikk ned fra 23 til 18 i samme periode, mens dyretallet økte med 18%. Sauebrukene har altså økt betydelig i størrelse, slik at det i Salangen nå årlig slippes over 5000 beitedyr ut om våren. For melkegeiter har det vært en betydelig tilbakegang. Antall produsenter med melkegeiter gikk ned fra 5 i 2006 til 1 i 2015 med en nedgang i antall melkegeiter på 89 %. Av bruk med husdyrhold er det nå 2 i Ytterbygda, ett på Laberg og ett i Bekkebotn. I Øvre Salangen er det 16 driftsenheter med husdyrhold. Utover dette er det noen bruk i kommunen som driver med salg av grovfor og andre nisjeproduksjoner.

På tross av en kraftig reduksjon i antall bruk, har de gjenværende øket sin produksjon slik at det totale bildet er høvelig stabilt. Flere yngre bønder har overtatt de senere årene og noen av disse har gjort større investeringer i driftsbygninger etc. (sauebruk). Flere melkebruk må antagelig gjøre større investeringer de nærmeste årene. Økonomisk vil denne driftsformen kreve betydelig ressurser som igjen krever betryggende og avklarte rammeforhold som tilstrekkelig jordbruksareal, melkekvote osv.

Større sauebesetninger med flere dyr på utmarksbeite gir økte utfordringer knyttet til beiterettigheter og gjerdehold. Dette er utfordrende for næringen. Kommunen vil peke på jordskifteretten som en viktig problemløser i denne typen saker.

Også i Salangen venter vi at det blir en kamp om jordbruksarealene framover. Landbrukets kjerneområder vil bli kartfestet ved rullering av kommuneplanens arealdel. Leiejordandelen er høy og leieavtalene bør i størst mulig grad gi næringen forutsigbarhet jf. jordlovens § 8. Kommunen vil bidra til dette bl.a. gjennom rådgivning og oppfølging av jordloven når det anses nødvendig.

Salangen kommune har de siste 10 årene kjøpt jordbruksfaglig rådgivnings- og forvaltningstjenester

fra Bardu kommune, og ønsker å videreføre og videreutvikle dette.

Reiselivsrelatert virksomhet

Reiselivsnæringa i Salangen har hatt en positiv utvikling de siste årene, først og fremst gjennom selskapene Elvelund camping AS og Garsnes brygge AS. Elvelund camping har i stor grad utviklet sitt produkt rundt fiske i Salangsvassdraget og er veletablert med en betydelig fast kundebase.

Garsnes brygge AS har i løpet av de siste årene fått et løft ved bl.a. å få på plass en overnattingskapasitet gjennom flere romslige sjøbuer med god standard, utvikling av campingplass og hyttefelt, i tillegg til restaurant. Bedriften satser nå på helårsdrift i anlegget.

Nettstedet VisitSalangen.no er etablert som felles markedsføringskanal.

Utvikling av Salangsverket næringspark

Dagens aktivitet på Salangsverket eller med utgangspunkt herfra er fortsatt av et betydelig omfang, selv om type aktivitet i stor grad har endret seg i løpet av de 15-20 siste årene. For tiden pågår utbyggingen av smoltanlegget til Salaks AS. Dette vil generere 12-15 nye arbeidsplasser direkte knyttet til anlegget, samtidig som selskapets totale kapasitet økes betraktelig og derved mulighet for vekst. I tillegg har JM Maskin AS etablert sitt hovedkontor innenfor dette området.

Andre forhold

Andre utfordringer som krever overvåkenhet er flyktingemottaksordningen. I Salangen har man etablert mottak innenfor kommunal organisasjon. Dette sysselsetter et betydelig antall personer. I tillegg gir dette store ringvirkninger i kommunen opp mot lokalt næringsliv, skole osv. Med dagens statlige system hvor dette er konkurranseutsatt, vil man være svært sårbar. Anbudsrundene i 2015 er et godt eksempel på dette. Salangen kommune tapte anbudet for mottak av enslige mindreårige. Det ble satt inn tiltak for å få på plass alternativer som kunne motvirke eller begrense skadevirkningene, men kommunen vant en anbudskonkurranse mot slutten av 2015.

Bosetting av asylsøkere er et område der Salangen kommune har vært meget aktiv i en årrekke. Bosettingen gir i tillegg til økt innbyggertall flere positive følger for videregående skole, handelsstanden, men ikke minst representerer de bosatte en stor ressurs i lokalsamfunnet. Dette betinger at man er dyktig på integrering. En begrensende faktor er i dag tilgangen på boliger.

4.5 Bosetting og boligbygging

Målsettingen for Salangen kommune er å være en aktiv samfunnsutvikler. Dette gjelder også innenfor boligpolitikken. Å ligge i forkant på boligområdet får positive ringvirkninger innen andre tjenesteområder. Blant annet gjelder dette kommunens evne til å tiltrekke seg nye innbyggere, bidra til trivsel og trygge bomiljø, sikre arbeidsplasser, samt å skape utvikling gjennom investering i bolig, i offentlig så vel som i privat regi. I tillegg vil en god boligsosial politikk medføre at eldre og personer med stort hjelpebehov kan bo i eget hjem lengre og ved det minke presset på institusjonsplasser.

Status i dag er at det i Salangen er behov for boliger både til vanskeligstilte og ordinært boligsøkende. Leiemarkedet er "sprengt" og det er vanskelig å finne bolig til alle som ønsker å leie.

Vi vil få en større andel eldre i den neste 10 års perioden. Kommunen vil i denne sammenheng ha behov for flere tilrettelagte omsorgsboliger/ leiligheter til denne befolkningsgruppen.

Dersom Salangen kommune fortsatt velger å være en bosettingskommune for flyktninger vil også denne gruppen ha behov for flere boliger enn det vi har i dag.

Ut fra SSBs beregninger for perioden 2017-2030 vil Salangen kommune ha et stabilt innbyggertall for denne perioden.

En mulig vekst vil bl.a. være avhengig av om vi som kommune legger tilrette for en positiv befolkningsutvikling gjennom boligpolitiske planer og virkemidler. Mangel på tilgjengelige boliger eller boligtomter til de som ønsker å bosette seg i Salangen kan hindre en potensiell vekst.

I dag har vi tilgjengelig noen tomter i Laberg boligfelt, diverse enkelttomter i Sjøvegan-området og noen tomter i Hestgjerdet boligfelt i Øvre-Salangen. Karavika boligfelt er nå påbegynt og har generert en betydelig interesse for kjøp av tomter. Dette er en tydelig indikasjon på at sentrumsnære tomter er etterspurt.

Kommunen har nylig vedtatt en boligpolitisk handlingsplan. Denne skal være kommunens styringsverktøy for de nærmeste årene.

4.6 Videre- og etterutdanning

Sjøvegan videregående skole

Sjøvegan videregående skole er kanskje den viktigste offentlige institusjonen i Salangen utenfor det kommunale tjenestetilbudet. Skolen er, i tillegg til å være et viktig skoletilbud til lokal ungdom i Salangen og Indre Sør-Troms, på mange måter limet som er med på å sikre tilstedeværelse av flere andre institusjoner og tilbud i Salangen. Her kan nevnes flykningstjenesten, Lamo ungdomssenter, Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk osv. Skolen er også en stor og viktig arbeidsplass i Salangen, med ca. 80 ansatte.

I dag er det omlag 200 elever ved skolen. I tillegg er det rundt 150 elever knyttet til voksenopplæring for asylsøkere.

Etter flere runder med omstilling innenfor det videregående skoletilbudet i Troms, hvor Sjøvegan vgs. har vært i spill, synes den å være foreløpig sikret gjennom den politiske plattformen som ligger til grunn for dagens flertallsstyre i Fylkeskommunen.

I SSB's prognose frem mot 2030, fremgår det at det forventes en reduksjon i innbyggertallet for denne aldersgruppen på 80 personer for de kommuner som i hovedsak sokner til denne skolen.

Det er viktig at Salangensamfunnet støtter opp og vokter om institusjonen. Dersom skoletilbudet skulle falle bort vil det at betydelige konsekvenser for både Salangen og våre omliggende kommuner.

Studiesenteret.no

Studiesenteret.no, pr. i dag med hovedkontor på Sjøvegan, er som utdanningsnettverk en betydelig aktør som pr 1. april 2016 organiserer 41 studiesentra i 16 fylker. Studiesenteret samarbeider med flere høyskoler/universitet. Nettverket er en nasjonal struktur for høyskoleutdanning og livslang læring. For 2015 organiserte Studiesenteret et utdanningstilbud til nærmere 2000 studenter over hele landet. Organisasjonen er offentlig eid og har et ikke-kommersielt formål. Salangen kommune har vært en av pådriverne for etableringen av Studiesenteret, og er en av eierne. I tillegg til å huse hovedkontoret med fire ansatte i Huset mot havet, har man den lokale avdelingen av Studiesenteret samlokalisert med Stedsuavhengige arbeidsplasser. Der tilbys lyse og flotte studieplasser i et inspirerende og godt miljø, og med god bredbåndskapasitet.

For Salangen kommune som organisasjon og for andre

bedrifter og innbyggere i Salangen, er dette et viktig tilbud for etter- og videreutdanning. Tilbudet har en god kvalitet, er kostnadseffektiv, og sørger for at studenter som velger denne løsningen slipper å flytte for å ta etter- og videreutdanning.

4.7 Kommunale tjenester

Organisasjon

Salangen kommune er administrativt organisert etter en såkalt 2. nivå modell, d.v.s. at alle administrative ledd under administrasjonssjefen er på samme nivå og direkte underlagt administrasjonssjefen. Drifta er delt mellom strategisk ledelse og daglig drift. Den strategiske ledelse utøves av administrasjonssjefen og ledergruppen som består av personalsjef, økonomisjef og kommunalsjef.

Tjenesteproduksjonen er delt innenfor 15 resultatenheter hvor enhetslederne har drifts-, økonomisk- og personalansvar med fullmakter innenfor gitte rammer. Innenfor disse er 5 tjenesteområder interkommunalt organisert, hvorav Salangen kommune har verskommuneansvaret for to av disse. Sosialtjenesten er organisert innenfor NAV i kommunen.

Til sammen sysselsetter kommunen som arbeidsgiver ca 255 årsverk fordelt på ca 320 ansatte. Salangen kommune har som mange andre kommuner et høyt antall kvinnelige ansatte. Kommunen har flere ansatte med flerkulturell bakgrunn, og vi er en kommune som verdsetter likeverd og integrering i høy grad.

Tjenesteproduksjon

Kommuneorganisasjonen har vært gjennom en grundig prosess i forhold til utredninger knyttet til kommunereformen. Generelt er konklusjonen at kommunen leverer tjenester av god kvalitet.

Kompetansen er jevnt over på et høyt nivå, og rekruttering har stort sett vært gjennomført med en god søkermasse i bunn. Men samtidig ser man på flere områder at man opererer med tynne fagmiljøer som både gjør leveransen av tjenesten sårbar og ikke minst utsatt for ”personifisering”.

Publikum knytter ikke saksbehandling og avgjørelse mot kommunen, men mot enkeltpersoner som er saksbehandler. Det er svært uheldig. Samtidig er organisasjonen fleksibel og løsningsorientert, hvor man bidrar på tvers av tjenesteområder for derved å løse oppgavene på en best mulig måte.

De senere årene har det vært flere store strukturelle endringer i kommunen. På skolesiden hadde vi frem til 2012 to skoler. 1-4 trinn på Vasshaug skole, og 5-10 trinn på Salangen skole. Høsten 2012 startet rehabilitering av Salangen skole, og skolene ble organisatorisk slått sammen til en skole med en rektor. Høsten 2014 var Salangen skolen innflytningsklar, og nå går alle elever i Salangen fra 1-10 trinn ved denne skolen. Skolefritids ordning (SFO) er også plassert ved skolen.

Vi har tidligere hatt en desentralisert barnehagestruktur med 4 distriktsbarnehager. Fra september 2015 er tidligere Vasshaug skole ferdigrenovert, og er bygd om til stor felles barnehage som skal dekke hele barnehagebehovet i Salangen kommune fremover.

Alle nybygg og bygg som er renoverert har universell utforming.. Dette gjelder Salangen bo og eldresenter, idrettshall og helsesenter. Nå til sist Salangen skole og kommunehus.

Den største utfordringen for kommunen i forhold til å levere forsvarlige tjenester i fremtiden, ligger innenfor pleie- og omsorg. Ut fra befolknings-sammensetningen etter 2020, vil det bli en dramatisk øking i behov for tilpassede boliger/ omsorgsboliger, rehabiliterings/korttidsplasser og langtidsplasser. I 2014 hadde vi en dekning av sykehjemsplasser, for de over 80 år, på ca 24 %. Dersom fremtidig omsorg på dette området skal bygge på samme modell, må vi i 2030 ha ca. 45 sykehjemsplasser for å ha samme dekningsprosent.

Kommunen har ingen boliger med heldøgns bemanning. Ut fra prognosen for befolknings-sammensetningen vil behovet øke betydelig allerede fra 2020. Allerede i 2020 vil vi ha en øking av antall eldre over 67 år med 23 % fra 373 til 459 og frem mot 2030 vil økingen være på 44%.

Disse utfordringen kan ikke løses innenfor de ressursene vi har i dag, både i forhold til kapasitet og kompetanse. Denne situasjonen ser vi i alle i nabokommunene også.

Muligheten til å levere tjenester vil også være avhengig av nasjonale føringer og planer som f.eks rettighetsfesting av flere tjenester, støtte til videreutdanning av helsepersonell for å bedre kompetansen, økonomioverføring til kommunen etc.

Økonomiske rammebetingelser

Gjennom flere år har Salangen kommune hatt en stram økonomi, noe som har begrenset det økonomiske handlingsrommet. En viktig årsak er gjennomføringen av større investeringsprosjekter. Dette vil bidra til mer effektiv tjenesteproduksjon. Man har også gjennomført større driftsmessige tilpassinger til de økonomiske rammene. Innføring av eiendomsskatt har også bidratt til en bedring av kommunens driftsresultat. Målsettingen er at kommunens driftsbudsjett skal generere et netto driftsresultat på minst 1,75 % som vil være i tråd med Fylkesmannens anbefalte målsetting. Utfordringen vil fortsatt være å tilpasse driften til de faktiske rammene, og evne å budsjettere iht. en slik målsetting.

Dette målet synes å kunne nås i kommunens økonomiplan for perioden 2016-2019. Et slikt resultat vil resultere i at Salangen kommune kan opparbeide fondsmidler for å ta unna mindre investeringer uten å oppta nye lån.

Interkommunalt samarbeid

Salangen kommune deltar i flere interkommunale tjenester. Generelt sett fungerer disse tjenester godt, vurdert ut fra service, kvalitet og kompetanse. Salangen, Lavangen og Gratangen (K4) har innenfor sentrale tjenestefelt, etablert gode tjenester som har fungert godt over mange år. Men organiseringen gir visse utfordringer i

forhold til lokal styring av tjenestene, både i forhold til økonomi og organisering.

Etter at det ble besluttet at Salangen kommune skal fortsette som egen kommune, er interkommunalt samarbeid ytterligere aktualisert. Det er en erkjennelse i de fleste små kommunene om at fremtidens behov vil være så pass krevende og omfattende at det vil være særdeles utfordrende å greie å levere tjenester av tilfredsstillende kvalitet. På denne bakgrunn er det igangsatt en prosess blant kommunene i vårt område, hvor Salangen kommune er en del av dette, for å se på en utvidelse av de interkommunale løsningene.

Digitale løsninger

Å utvikle fellesløsninger, digitalisere tjenester og prosesser, og å gå over fra analoge til digitale kommunikasjonskanaler er sentrale virkemiddel for å effektivisere offentlig sektor. Salangen kommune er nå i ferd med å flytte sine løsninger ut i "skyen". Dette vil være et godt grunnlag for å tilrettelegge for ytterligere digitaliserte løsninger. Dette vil være et område som også vil kreve fokus fremover, delvis begrunnet med statlige forventninger og krav, og ikke minst ut fra publikumsforventninger.

Kommunebarometret 2017

Salangen havner på en 120. plass i Kommunebarometeret 2017 fra Kommunal Rapport. Da har vi korrigert plasseringen med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Nøkkeltallene er samlet sett klart bedre enn normalen i Kommune-Norge.

Salangen er helt i toppsjiktet innen barnehage. Kommunen er også inne på Topp 100-lista hva gjelder helse og pleie og omsorg. Kommunen har sin svakeste plassering innen økonomi (340. plass).

Hvis vi ser bort fra kommunenes ulike økonomiske utgangspunkt, kommer Salangen på en 71. plass.

5. Mål og strategier

5.1 Overordna prinsipper

Dette kapittelet starter med en beskrivelse av de overordna og førende prinsipper, som er folkehelse og attraktivitet. Alle strategier innenfor de enkelte tema tar utgangspunkt i disse overordna prinsipper.

5.1.1. Folkehelse som overordnet og førende prinsipp

Lov om folkehelsearbeid, gjeldende fra 2012, tar for seg fem viktige prinsipper; medvirkning, bærekraft, helse i alt vi gjør, føre var, og utjevning av sosiale ulikheter i helse.

Folkehelsearbeid er samfunnet sin totale innsats for å opprettholde, bedre og fremme innbyggerne sin helse, ved å fjerne eller redusere faktorer som fører til sykdom eller styrke faktorer og aktiviteter som fører til god helse.

Helse er å mestre hverdagens krav. Alle kommunale tjenester har et ansvar for å legge til rette slik at alle innbyggerne skal kunne mestre livet sitt og få nytte ressursene sine til beste for seg selv og samfunnet rundt seg. Og når samfunnet er lagt godt til rette, vil folk trives og oppleve god helse og livskvalitet.

I følge Verdens helseorganisasjon (WHO) er det bare ti prosent av befolkninga sine helseproblem helsetjenesten kan gjøre noe med. De resterende 90 prosent blir påverka av forhold utenfor helsetjenesten (oppvekst, barnehage, skole, kultur- og næringsliv, arbeidsliv, frivillig sektor, dvs. generelt i lokalsamfunnet). Derfor er det også avgjørende at alle sektorer i kommunen tar aktivt del i folkehelsearbeidet.

Samhandlingsreformen og behov for retningsendring

Samhandlingsreformen har gitt helsetjenestene en retningsendring. Målet med samhandlingsreformen er bedre folkehelse og bedre helse- og omsorgstjenester på en bærekraftig måte. For å oppnå dette må fokuset rettest mot tidlig innsats og forebygging fremfor reparasjon, og bedre samhandling på tvers av tjenestene. Ved å styrke folk sin følelse av mestring og bruk av egne ressurser, vil innbyggerne oppleve god helse og økt livskvalitet.

Tidlig innsats

Ressursprioriteringer i helsetjenestene har historisk vært prega av reparasjon. Dette er dyrt, og over tid gir dette negativ effekt i tjenestekjeden. Folkehelseloven legg ansvar på kommunene for å ha oversikt over helsetilstanden i kommunen, og å legge til rette for at folk har god helse.

Vi må tenke annerledes og snu ressursinnsatsen i tjenestekjeden til tidlig innsats. Dette gjeld særlig i forhold til barn og unge, men også i tjenestene retta mot voksne som treng omsorg. Livskvaliteten øker ved mestring i alle livsfaser, og når individene er mer selvhjulpne vil også behovet for tjenester være redusert.

Tidlig innsats er også viktig for å holde oppe verdien på den menneskelige og materielle innsatsfaktoren i kommunen. Dette handler om investering i kompetanseutvikling, tid til relasjonsbygging og arbeidsmiljøbygging til de ansatte og vedlikehold av bygningsmassen.

Overordna og førende prinsipp

I kapittel 4.2.2. Folkehelse og frivillig sektor er noen av Salangen kommune sine hovedutfordringer knytt til folkehelse trukket frem, og det er definert mål og strategier som kommunen ønsker å satse på i planperioden. Samtidig handler folkehelse om forebyggende arbeid innenfor alle virksomhetene i kommunen, og det er avgjørende at vi tenker ”helse i alt vi gjør”. Salangen kommune skal derfor ha et ”frisk-fokus” og mestringsperspektiv i alt vi gjør, og folkehelse er et overordna og førende prinsipp for hele planen.

5.1.2. Attraktivitet som overordnet og førende prinsipp

Attraktivitet i denne sammenheng handler om et steds tiltrekningskraft for bedrifter, besøkende og bosetting utover det som kan forventes ut fra strukturelle forhold (Telemarksforskning).

Hvorfor er så attraktivitet viktig? Økende globalisering endrer vilkårene for hvordan en region kan påvirke sin egen utvikling. Vi vet at globalisering innebærer:

- Økt konkurranse om selskaper og boliger
- Økt konkurranse om arbeidskraft og ferdigheter
- Økt mobilitet og nye pendlingsmønstre
- Økt fokus på å skape attraktive miljøer

Hvordan et sted oppleves og oppfattes blir stadig viktigere for valg av bosted. Etter hvert som den materielle levestandarden øker for mange, vil spørsmålet om livskvalitet bli mer aktuelt. Hvordan har vi det rundt oss? Og hvordan virker det fysiske og det sosiale miljøet inn på trivsel, velvære og samhandling?

Stedsutvikling er avgjørende i arbeidet med å utvikle et attraktivt og livskraftig lokalsamfunn. Stedsutvikling skaper engasjement, bevissthet og optimisme for fremtiden. Stedsutvikling bidrar til trivsel, bolyst og attraktivitet.

Forskning viser (Telemarksforskning 2012, Østlandsforskning 2003) at det er folk som skaper steder, ikke bare gjennom sitt antall, men også ved sine holdninger og handlinger. Det er ildsjeler, entreprenører, næringsaktører, kulturaktører, politikere, samt innbyggere for øvrig som skaper. Kommunens viktigste rolle er derfor å tilrettelegge for at disse nettverkene kan blomstre. Å støtte opp under lag og foreninger og videreutvikle kulturtilbudet i kommunen er et viktig ledd i dette arbeidet.

Fire kategorier av attraktivitetsfaktorer	
Areal og bygninger	Tilrettelegge attraktive arealer for boliger, næringsvirksomhet, handel. Stimulere til bygging av boliger og attraktive næringsbygg. Næringshager. Hyttearealer og hyttebygging.
Ameniteter	Skape nye attraksjoner, tilbud, god kommunal service, gode tjenester til næringslivet, aktiviteter og kultur, kafeer og møteplasser, liv i sentrum, ...
Omdømme	Skape et positivt bilde av stedet, bli vurdert som et sted å flytte til, et sted å besøke, et sted å etablere bedrift.
Stedlig kultur og identitet	Lokal identitet, samarbeidsånd, optimisme, risikovilje, investeringslyst, interesser for å være med å utvikle stedet

Dette betyr at attraktiviteten til stedet blir en stadig viktigere faktor for å tiltrekke seg bedrifter og boliger. Fra et kommunalt perspektiv kan det derfor være et spørsmål om konkurranse med andre kommuner. Det er viktig å tiltrekke bedrifter og investeringer til kommunen og tiltrekke seg nye innbyggere eller besøkende, og ikke minst for å øke skatteinntektene.

Attraktivitet og omdømme henger også nært sammen og omfatter tre dimensjoner:

- Hvordan Salangen, med tettstedet Sjøvegan, oppfattes som sted å bo, arbeide og besøke.
- Hvordan Salangen oppfattes i forhold til næringsutvikling og tilrettelegging for nye arbeidsplasser
- Hvordan organisasjonen Salangen kommune oppfattes som demokratibygger, samfunnsutvikler, tjenesteyter og arbeidsgiver.

Overordna og førende prinsipp

Attraktivitetsperspektivet skal være et grunnleggende prinsipp i alt vi gjør kommunal tjenesteyter, og attraktivitet skal være et overordnet prinsipp for hele planen.

	Bosted	Besøk	Bedrift
Areal og bygninger	Boligtomter, arealer og boliger	Overnatting, hytter og hyttetomter	Næringsareal og næringsbygg
Ameniteter	Kommunale tjenester, fritidstilbud, natur	Attraksjoner og aktiviteter, natur	Service fra offentlig og private Økonomiske incentiver.
Omdømme	Omdømme som bosted	Omdømme for besøk, destinasjonsmarke dsføring	Omdømme som næringssted
Stedlig kultur og identitet	Lokal identitet, åpenhet, optimisme	Gjestfrihet, service,	Risikovilje og vilje til vekst, samarbeidsånd, næringsvennlighet

5.2 Hovedtema

Kommuneplanens samfunnsdel inneholder mål og strategier for følgende hovedtema:

- Demografiske utfordringer
- Folkehelse og frivillig sektor
- Barn og unge
- Kommunen som samfunnsutvikler og tjenesteyter
- Miljø, energi og bærekraft
- Næringsutvikling
- Samferdsel og infrastruktur
- Bosetting og rekreasjon
- Universell utforming

Kapittelet inneholder en kort skildring av situasjonen innenfor de aktuelle hovedtema, og definerer mål og strategier for planperioden. Mål og strategier skal nyttes som grunnlag for handlingsdelen. Kapittelet inneholder også føringer for videre arbeid med arealdelen.

5.2.1 Demografiske utfordringer

<p>Beskrivelse</p> <p>Aldersbalansen synes å bli den største utfordringen for Salangen kommune. Andelen eldre vil vokse kraftig frem mot 2030 og forventes å kreve betydelige ressurser. Men også fødselstallene de siste årene har gått ned. Dersom folketallet skal opprettholdes eller vokse, må man i plansammenheng ha tydelige strategier.</p> <p>Håndtering av demografiske utfordringer vil være todelt. På den ene siden er det viktig å jobbe aktivt for å motvirke de negative sider ved befolkningsutviklingen, som redusert folketall, alderssammensetning osv. På den andre siden er det viktig å evne å håndtere de demografiske endringer som man ser vil komme, eksempelvis den kraftige økningen antallet eldre over åtti år.</p>	
<p>Hovedmål</p> <p><i>Vi skal ha en befolkningsutvikling som er proporsjonal med den nasjonale, både i antall og i aldersfordeling</i></p>	<p>Hvordan gjør vi det (strategi)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legge tilrette for varierte og attraktive arbeidsplasser • Sikre at tilstrekkelig antall attraktive tomter er tilgjengelig til enhver tid • Subsidiering av boligtomter • Tilgjengelige leieboliger - gjerne fra leie til eie • Barnehageplass til alle, åpent hele året og opptak gjennom hele året, samt fleksibilitet i forhold til den enkeltes behov • Gratis barnehage første året • Et samlet skoletilbud som fremstår attraktivt og med høy kvalitet. • Et godt friluftstilbud gjennom merkede løyper for turer, både sommer og vinter. • Lag og foreninger som er synlige og jobber aktivt for å inkludere alle.
<p>Delmål</p> <p>Flere innbyggere i yrkesaktiv og helst produktiv alder</p>	
<p>Ungdom som er flyttet ut vil gjerne flytte tilbake</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre gode og trygge oppvekstvilkår som gir gode minner om Salangen • Etablere et eget program/strategi i kommunal regi for jevnlig oppfølging av utflytta ungdom, hvor bl.a. ledige stillinger, nyheter rund bolig, skole, barnehage osv. bekjentgjøres (sosiale medier?)
<p>Forutsigbare og tilfredsstillende tilbud til en voksende gruppe omsorgstrengende</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kartlegge framtidige omsorgs- og kompetansebehov • Gi riktig tjeneste på riktig omsorgsnivå, og til riktig tid • Igangsette aktive tiltak for å utvikle, rekruttere og beholde kompetanse innen helse- og omsorgsarbeidet i kommunen • Botilbud som er dimensjonert og utformet slik at den tilfredsstiller det totale behov på en effektiv og trygg måte.
<p>Være ledende på velferdsteknologi for små kommuner</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere god tekniske infrastruktur i bunn • Sikre god kompetanse på tekniske løsninger og bruk • Sikre en god balanse mellom teknologi og menneskelig kontakt mot brukere

5.2.2. Folkehelse og frivillig sektor

Beskrivelse

Regjeringen har satt i gang et program for folkehelsearbeid i kommunene som en tiårig satsing for å utvikle kommunenes arbeid med å fremme befolkningens helse og livskvalitet. Satsingen skal bidra til å styrke kommunenes langsiktige og systematiske folkehelsearbeid jf. folkehelseloven. Programmet skal særlig bidra til å integrere psykisk helse som del av det lokale folkehelsearbeidet og fremme lokalt rusforebyggende arbeid. Barn og unge skal være en prioritert målgruppe. Det skal legges vekt på kunnskapsbasert utvikling og spredning av tiltak bl.a. for å styrke barn og unges trygghet, mestring og bruk av egne ressurser. Satsingen skal søke å hindre utenforskap ved å fremme tilhørighet, deltakelse og aktivitet i lokalsamfunnet.

For Salangens del vil dette programmet peke ut en hovedretning på prioritering av folkehelsearbeidet. Samtidig er det viktig at man gjennom en lokal satsning også kan legge et godt grunnlag for at eldre skal greie seg selv lengst mulig uten offentlig hjelp.

Folkehelse og frivillig sektor henger i så måte tett sammen. Frivillig sektor er den viktigste bidragsyteren for fysisk aktivitet i et lokalsamfunn, men lag og foreninger som har aktiviteter på andre områder er også viktige gjennom sine møteplasser og aktiviteter som nettopp derigjennom kan bidra til å hindre utenforskap ved å fremme tilhørighet, deltakelse og aktivitet. Folkehelseloven pålegger kommunene å legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.

Hovedmål

Innbyggerne i Salangen skal ha opplevelsen av et godt liv

Delmål

Flere Salangsværingar har god helse lenger

En god psykiske helse og livskvalitet for barn og unge

Hvordan gjør vi det (strategi)

- Generelt; - legge til rette for fysisk aktivitet og helsefremmende tiltak på et bredt felt etter et lavterskelprinsipp
- Aktiv pådriver for etablering av gang- og sykkelstier (Laberg, Medby)
- Økt obligatorisk fysisk aktivitet i skolen
- Organisert FYSAK-tilbud en gang i uka i arbeidstiden
- Lag og foreninger skal sikres gode rammevilkår for sine tilbud og aktiviteter
- Alle skal oppleve mestring. Det å lykkes med noe bidrar til et positivt selvbilde og en positiv identitet
- Alle skal opplever tilhørighet og være del av et felleskap og ha positive relasjoner til voksne, jevnaldrende og yngre
- Alle skal få muligheter til å engasjere seg og være med å påvirke sin egen hverdag og sine omgivelser
- Miljøer og arenaer skal være preget av toleranse for variasjon – for at mennesker er forskjellige

	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre en lokal helsetjeneste med ressurser til å jobbe aktivt inn mot skole for tidlig avdekke behov og iverksette tiltak.
Innbyggerne trives i Salangen	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for boformer og områder som fremmer sosial kontakt, tilhørighet og bidrar til at innbyggere tar vare på hverandre • Styrke sosial nettverksbygging og inkludering • Legge til rette for bredde i organiserte og uorganiserte aktivitetstilbud • skape møteplasser på tvers av alder og kultur

5.2.3. Barn og unge

<h4>Beskrivelse</h4> <p>Hvordan det er der barn vokser opp er avgjørende for deres mulighet for en trygg oppvekst, motorisk utvikling og god helse. Å planlegge for et samfunn der trygge oppvekstmiljø har gode møtesteder, muligheter for lek, og aktivitetsfremmende omgivelser er noe av det viktigste vi kan gjøre. Barns hverdag blir mer og mer stillesittende. Manglende fysisk aktivitet gir uheldige konsekvenser for stadig flere barn og unges helse. Å skape omgivelser som gir rom for fantasibasert lek, samvær og fysisk utfoldelse blir stadig viktigere.</p> <p>Viktige nasjonale mål er å sikre et oppvekstmiljø som gir barn og unge trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, og som har de fysiske, sosiale og kulturelle kvaliteter som til enhver tid er i samsvar med eksisterende kunnskap om barn og unges behov. Arbeidet som er tilknyttet sjumilssteget og sjumilsstegkoordinatoren er lagt til TEFBUS som er et tverretattlig forum for barn og unge i Salangen kommune.</p> <p>I Salangen kommune er det gjort store investeringer knyttet til skole og barnehage de senere år. Den bygningsmessige infrastrukturen ligger således i hovedsak godt til rette for et godt lære- og arbeidsmiljø frem mot 2030. På kommunebarometret 2017 kommer barnehage særdeles godt ut. Skole ligger samlet litt over gjennomsnittet av norske kommuner, men innenfor viktige områder som skolerresultat og andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk/engelsk/matematikk så ligger vi i det nasjonale toppskiktet på Kommunebarometret.</p>	
<h4>Hovedmål</h4> <p><i>Barn og unge i Salangen skal gjennom skole og fritid gjøres "klar for verden", men fortsatt ha hjertet i Salangen.</i></p>	<h4>Hvordan gjør vi det (strategi)</h4> <ul style="list-style-type: none"> • Barnehagen skal være brukervennlige og ha god brukertilgjengelighet. • Barnehagen skal ha inkludering som et sentralt arbeidsmål. Alle unger i barnehagene skal behandles ut fra sine egne forutsetninger. • Barnehagene skal være helsefremmende. • Barnehagen skal stimulere til kreativitet. • Det skal være en målrettet satsing på barnehagene som læringsarena der det legges et godt fundament for senere læring i skolen for alle barn, uavhengig av sosial bakgrunn. Dette skal sikres gjennom kvalifisert personell med mangfoldig kunnskap.
<h4>Delmål</h4> <p>Barnehagen skal være en av ungenes læringsarena og bidra til at de får verdens beste start på livet</p>	
<p>Salangen skole skal skape gode læringsresultat gjennom god undervisning, trygghet og godt læringsmiljø</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap og gode resultat i skolen sikres gjennom satsing på og utvikling av gode lærerkrefter. • Kontinuerlig utvikling av undervisningen skal være i fokus. • Skolen skal være helsefremmende.

	<ul style="list-style-type: none"> • Skolen skal stimulere til kreativitet. • Skolen skal ha inkludering som et sentralt arbeidsmål. Alle elevene skal ha opplæring tilpasset sine egne forutsetninger. • Skolen skal gi elevene best mulig grunnlag for gjennomføring av videregående skole
Det skal sikres en helhetlig og tidlig innsats for barn og unge med særlige behov	<ul style="list-style-type: none"> • Tidlig identifisering av behov og igangsetting av tiltak for barna og deres familier, gjennom systematisk og tverrfaglig arbeid • Sikre at kommuneorganisasjonen har felles forståelse av utfordringene for barn og unge med spesielle behov. • Utvikle gode organiseringsformer og sikre koordinert og samordnet innsats for barn og unge med særlige behov • Møte utfordringer gjennom å utvikle langsiktige og helhetlige tiltak
Salangen skal ha målrettet innsats, og et sterkt fokus på å utvikle seg videre som en idretts-, kultur- og fritidskommune	<ul style="list-style-type: none"> • Idrett og kultur skaper identitet, mestring og fellesskap - dette er grunnleggende i kommunens kultursatsing. • Kulturskolen skal ha et tilbud med ulike uttrykk og god bredde. • Frivillige lag og organisasjoner beriker og styrker kommunen. Kommunen skal være en god samarbeidspartner og tilrettelegger for denne sektoren.
Sjøvegan videregående skole skal være førstevalget for søkere til videregående opplæring for hele regionen	<ul style="list-style-type: none"> • Et linjetilbud som er i tråd med behov i regionen og det som samfunnet forøvrig etterspør. • Bidra til å sikre Sjøvegan vgs. som en attraktiv skole, både som en god lærearena, med gode fritidstilbud og med tilstrekkelig antall boplasser tilgjengelig. • Sørge for en god dialog og samspill mellom skole og lokalt næringsliv.

5.2.4. Kommunen som samfunnsutvikler og tjenesteyter

<p>Beskrivelse</p> <p>Kommunens kvalitet og omfang på tjenester er en viktig faktor for næringsliv, bosetting og livskvaliteten i en kommune. Kommunen er kanskje også den viktigste premissleverandør for samfunnsutviklingen i lokalsamfunnet. Kommunene inngår i samarbeid og nettverk med andre kommuner, fylkeskommuner og lokale og regionale aktører innenfor næring og frivillig sektor.</p>	
<p>Hovedmål</p> <p><i>Salangen kommune skal være godt rustet til å håndtere dagens- og framtidens utfordringer</i></p>	<p>Hvordan gjør vi det (strategi)</p>

<p>Delmål</p> <p>Klare mål og retninger</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bygge en organisasjon som arbeider mot felles mål, og kontinuerlig evaluerer og korrigerer retning • Etablere et plan- og rapporteringssystem, med kommuneplanen som den overordnede planen. • Formidle tydelige forventninger og krav
<p>En robust og dynamisk organisasjon</p>	<ul style="list-style-type: none"> • En "vi-kultur" skal være rådende i organisasjonen • Avklare roller på alle nivå • Sikre god informasjons- og kommunikasjonsflyt, både internt og eksternt • Rekruttere, beholde og utvikle dyktige ansatte og ledere • Gjennomføre gode prosesser som er forankret hos ansatte og politikere • Videreutvikle et godt arbeidsmiljø og redusere sykefravær • Skape rom for helhetlig og langsiktig planlegging
<p>En offensiv kommune med fokus på fremtiden</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Være en tydelig aktør i steds- og samfunnsutviklingen • Definere Salangens rolle i regionen på en tydelig måte og utvikle gode samarbeidsrelasjoner • Legge til rette for en god balanse mellom økonomi og vekst • Legge til rette for involvering, medvirkning og dialog med innbyggerne • Tilby innbyggere forutsigbare tjenester og god service
<p>Økonomisk handlingsfrihet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sørge for god økonomiplanlegging og oppfølging • Sikre samsvar mellom tjenestenivå og økonomi • Legge til rette for vekst, både i befolkning og næringsliv • Arbeide aktivt for å øke bruken av tilgjengelige økonomiske tilskuddsordninger

5.2.5. Miljø, energi og bærekraft

Beskrivelse

Det forventes et varmere, villere og våtere klima fremover. Lokalt vil det innebære mer nedbør, større rasfare og høyere vannstand. Globalt innebærer det større og alvorligere konsekvenser. Alle kan vi bidra til å redusere klimautfordringene og vi kan tilrettelegge for å forebygge og være i beredskap for lokale utfordringer. Det kan bli en mer intensiv kamp om arealer som vil gi et stadig større press på rekreasjonsområder, grønnstruktur, sårbar natur og det biologiske mangfoldet. Det er nødvendig å forvalte arealene på en bærekraftig måte slik at framtidige generasjoner også får muligheter til å dekke sine behov og benytte attraktive arealer. Salangen trenger framtidsrettede mål for å håndtere de arealmessige og klimatiske utfordringene vi står overfor. Områdene er viktig i kommunal planlegging og skal ivaretas iht. Plan og bygningsloven.

Norsk klimapolitikk har som mål å bidra til utslippsreduksjon ute og hjemme slik at økning i global gjennomsnittstemperatur ikke overskrider 2-grader, jmfør St.melding 13 (2014-2015): «Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU». Målsettingen er innen 2030 å kutte minst tilsvarende 40 % av utslippene i 1990. Det langsiktige målet er at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050.

Kommunene vil være en viktig bidragsyter dersom en slik målsetting skal oppnås. For Salangen kommune er Klima- og energiplanen fra 2012 et styringsdokument som fortsatt er relevant, men i kommuneplansammenheng bør man med grunnlag i de overordnede målsettingene, legge nye føringer og forslag til tiltak for hvordan vi kan bidra. Dette kan legges til grunn ved ny revisjon av Klima- og energiplanen.

Hovedmål	Hvordan gjør vi det (strategi)
<i>Salangen skal redusere sine utslipp i tråd med den nasjonale målsettingen</i>	<ul style="list-style-type: none">• Fortette og konsentrere boligutviklingen nærmest mulig Sjøvegan• Tilrettelegge for økt bruk av kollektivtransport• Tilrettelegge for å bygge gang- og sykkelveier• Stimulere til å benytte tilbud og tjenester fra det lokale næringsliv• Etablere ladestasjon for el.biler• Utskifting til LED-lys i alle gatelys i kommunen• Arbeide planmessig med holdning innenfor alle aldersgrupper
Delmål Innen 2030 skal klimautslipp kuttes tilsvare minst 40 % av utslippene i 1990	
Bygge mer klima- og miljøvennlig	<ul style="list-style-type: none">• Redusere bruken av energi og tilrettelegge for effektiv utnyttelse av fornybare og lokale energikilder (eks. sentralvarmeanlegg U4)• Håndtere overvann på en slik måte at det ikke belaster avløpssystemet unødig, eller medfører risiko for flom eller rasfare• Velge klima- og energivennlige løsninger ved nybygg og rehabilitering
Forvalte spesielt verdifulle arealer og naturressurser på en bærekraftig måte, slik at de også er til glede for framtidige generasjoner	<ul style="list-style-type: none">• Matjord forbeholdes matproduksjon og landbruk• Sikre kulturlandskapet og verne sårbar natur• Sikre verdifulle rekreasjonsområder og sammenhengende grønnstrukturer• Sette fokus på forsøpling

5.2.6. Næringsutvikling

Beskrivelse

Strategisk næringsplan som er revidert, vil være arbeidsverktøyet i plansammenheng. Her er definert følgende hovedsatsningsområder:

- Naturbasert næring (havbruk, landbruk)
- Salangsverket næringspark
- Sentrumsutvikling
- Reiseliv
- Kunnskapsbaserte næringer

Samfunnsplanen må legge de overordnede premisser og rammer for næringer og næringsutvikling. Man må også tydeliggjøre kommunens rolle i denne sammenheng.

Hovedmål

Salangen skal være en attraktiv kommune for næringslivet, slik at tallet på arbeidsplasser får en ekstra vekst på 10 pr. år

Delmål

Kommunen som aktiv tilrettelegger

Vi skal fremme innovasjon og bedriftsnettverk

Hvordan gjør vi det (strategi)

- Videreføre det gode og strategiske samarbeidet med næringslivet gjennom Astafjord utvikling og derigjennom sikre en god 1. linje tjeneste for næringsarbeid
- Være en aktiv pådriver og medspiller for å realisere målsettingene i strategisk næringsplan
- Effektiv og høy serviceevne i kommunale tjenester
- Helhetlig og oppdatert plan for nærings- og landbruksareal - som sikrer utvikling av areal både på land og sjø
- Aktiv bidragsyter i fylkesplanprosesser
- Være initiativtaker og pådriver i etablering og videreutvikling av arenaer for regional samhandling og utvikling.
- Styrke samarbeidet mellom offentlig forvaltning og næringsliv for å fremme gründerånd og nytenking samt styrke eksisterende næringsliv.
- Bruk av ny teknologi for smart offentlig forvaltning, tjenester og informasjon
- Utviklingsorientert planarbeid, med åpne og informative planprosesser

5.2.7. Samferdsel og infrastruktur

<p>Beskrivelse</p> <p>God infrastruktur og god kommunikasjon både i forhold til veg, bredbånd og kollektivtilbud er viktig for innbyggerne, inn- og utpendlere, jobbmuligheter og fritidsaktiviteter. Manglende offentlig satsning på utbygging og vedlikehold kan vanskeliggjøre all form for kommunikasjon over avstand. Status i Salangen er beskrevet ovenfor i pkt. 4.2.</p>	
<p>Hovedmål</p> <p><i>En samferdsel og infrastruktur i hele kommunen som gjør oss i stand til å takle fremtidens kommunikasjonsbehov</i></p>	<p>Hvordan gjør vi det (strategi)</p>
<p>Delmål</p> <p>Bedre standard på alle veier i Salangen med særlig fokus på næringsbehov</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opprustningsplan for kommunale veier som er utarbeidet ut fra grundige behovsvurderinger og prioriteringer • Arbeide aktivt mot fylkeskommunen for å få gjennomslag for kommunale og regionale samferdselsbehov • Bidra til trykk mot statlige myndigheter for økte budsjetter for veivedlikehold
<p>Økt trafiksikkerhet langs viktige ferdssårer i hele kommunen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gang- og sykkelveg til Laberg og Medby • Gatelys til alle boligfelt og områder med mye trafikk • Prioritere arbeidet med ny trafiksikkerhetsplan, der alle kommunens utfordringer avdekkes
<p>En god vannkvalitet til alle innbyggere i kommunen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeide aktivt for å sikre tilgang til god og sikker vannforsyning til alle innbyggerne • Etablere tilskuddordninger for private vannutbygginger • Sikre vannkvaliteten ved etablering av hensynssoner i arealplan for nedslagsfelt for drikkevannskilder
<p>Et kommunalt avløpsnett som er dimensjonert for fremtiden, både i forhold til kvalitet og kapasitet, og som genererer null forurensning.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kartlegging av status • En opprustningsplan for kommunalt avløpsnett • Gode kontrollrutiner
<p>Breiband til alle innbyggere, næringsliv og offentlig sektor som er dimensjonert for fremtiden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre gjeldende plan for breibandsutbygging
<p>Forbedre kollektivtransporten</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Et rutetilbud som er tilpasset behovet – både i tid og sted • Videreføring av ”hjem for en 50-lapp”

5.2.8. Bosetting og rekreasjon

Beskrivelse Boligpolitisk handlingsplan som nå er revidert vil være et viktig styringsverktøy for en god boligpolitikk i Salangen, men de behov som fremkommer må fanges opp i kommuneplan hvor det må legges de overordnede strategier og føringene for arealbruk og miljøhensyn. I tillegg må samfunnsplanen legge overordnede strategier/føringar og målsettinger knyttet til rekreasjonstiltak som krever arealbruk.	
Hovedmål <i>Salangen skal være en attraktiv kommune å bo i og flytte til, slik at det blir 100 ekstra tilflyttere fram til 2030.</i>	Hvordan gjør vi det (strategi)
Delmål Salangen kommune skal kunne tilby nok og varierte byggeklare tomter og boliger, og et attraktivt bomiljø	<ul style="list-style-type: none">• Ha et oppdatert plangrunnlag som styringsverktøy for utbygging, både for boligbebyggelse og tilhørende rekreasjonsarealer.• Arbeide aktivt for utvikling av attraktive byggeklare boligtomter, både sentrumsnært og utenfor.• Legge tilrette for spredt boligbygging ved klare og forutsigbare retningslinjer for fradeling.
Tilrettelegges for fritidsboliger, både ved sjø og fjell	<ul style="list-style-type: none">• Avsette areal i kommuneplan• Bistå aktivt i reguleringsprosess
Sikre strandsonen gjennom en restriktiv dispensasjonspolitik.	<ul style="list-style-type: none">• Tiltak i strandsonen skal skje ved reguleringsplan
Gode rekreasjonsområder for utøvelse av turer, både sommer og vinter	<ul style="list-style-type: none">• Sikre områder og traseer gjennom arealplan• Kommunen skal være pådriver og tilrettelegger for merkede løyper
Etablerte scooterløyper som er tilpasset øvrig arealbruk, og som er bundet sammen i et nettverk med nabokommunene	<ul style="list-style-type: none">• Sikre traseer i arealplan for rekreasjonsløyper• Være pådriver for lokal forvaltning av motorferdsel i utmark
Arealføringer <ul style="list-style-type: none">• Avsatt areal for boligfelt• Avsatt areal for hyttefelt• Hensynssoner for nedslagsfelt vannforsyning• Definerte traseer for turløyper• Definerte traseer for scooterløyper	

5.2.9 Universell utforming

Beskrivelse Universell utforming er en langsiktig nasjonal strategi for å bidra til å gjøre samfunnet tilgjengelig for alle og forhindre diskriminering. Prinsippet om universell utforming skal ligge til grunn for planlegging og kravene til det enkelte byggetiltak. En gylden regel innen universell utforming er at bygninger og uteområder tilrettelagt for personer med funksjonsnedsettelser, også fungerer godt for alle andre.	
Hovedmål <i>Tilgjengelighet for alle</i>	Hvordan gjør vi det (strategi)
Delmål Universell utforming ligger til grunn i all planlegging og gjennomføring av bygg, nærmiljøtiltak og på offentlige møteplasser i Salangen.	<ul style="list-style-type: none">• Sikre at krav til universell utforming er ivaretatt i tråd med regelverket i alle nybygg• Offentlige bygg i kommunen som ikke er universelt utformet, skal oppgraderes innen tre år
Alle eksisterende private næringsbygg i kommunen skal være universelt utformet	<ul style="list-style-type: none">• Kommunen skal, sammen med Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse, følge opp gjennomført kartlegging som er gjennomført mot de enkelte huseiere• Bistå næringsdrivende med å finne gode løsninger og ev. søke tilskudd
Sikre allmenn tilgjengelighet til særlig viktige rekreasjonsområder	<ul style="list-style-type: none">• Sammen med Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse, utarbeide en plan for tiltak på aktuelle områder.• Planlegge og søke tilskudd for tiltak i tråd med plan

5.2.10 Reindrift

Beskrivelse

Salangen kommune berøres av to reinbeitedistrikt som ikke har tilhold i kommunen, men har etablerte rettigheter som omfatter en betydelig del av kommunens areal. Det er krav at kommuner innenfor det samiske reinbeiteområdet skal behandle reindriften i kommuneplanens samfunnsdel. Dette for å sikre, utvikle og styrke reindriftnæringen og derigjennom følge opp nasjonale føringer og målsetninger. Hvor omfattende behandlingen skal være vil variere. Et minimum vil være å foreta de prioriteringer og legge de strategier som er nødvendige for å sikre arealgrunnlaget for reindriften i et langsiktig perspektiv.

I planarbeidet bør det vektlegges en tett dialog med reindriftsutøvere som berører vårt område, for å avklare viktige og mindre viktige områder for deres virksomhet for derved å unngå unødige konflikter slik vi i dag opplever. Det vil være av stor betydning at en ny arealplan skaper mest mulig forutsigbare rammer for både reindriften, grunneiere, andre interessenter og kommunen som saksbehandler

Hovedmål

Et godt og forutsigbart samarbeid

Delmål

Sikre god kunnskap om lokal reindrift og deres behov

Etablere formelle møtearena for gjensidig informasjon og dialog i et regionalt perspektiv

I arealplansammenheng, sikre forutsigbare rammer for både reindrift og grunneiere

Hvordan gjør vi det (strategi)

- Distriktsplaner for berørte reinbeitedistrikt skal være en del av grunnlaget ved behandling av saker som berører utmark.
- Invitere reindriftsutøvere til politiske fora for å informere om sin virksomhet
- Være pådriver for etablering av et regionalt forum hvor de berørte kommuner og reinbeitedistrikt kan møtes jevnlig og hvor FMTR deltar
- Gjøre langsiktige avklaringer knyttet til lokalt arealbehov i utmark, og gjennom god dialog med reindriften, gjøre nødvendige prioriteringer